

KIRJALLINEN VASTALAUSE LIITETTÄVÄKSI KIRKKONUMMI-SIUNTIONJOEN KALATALOUSALUEEN YLIMÄÄRÄISEN YLEISKOKOUKSEN 14.12.2021 PÖYTÄKIRJAAN

Yleistä

Vesialueen omistusoikeus kattaa kalastusoikeuden ja kalastusoikeus nauttii perustuslain takaamaa omaisuuden suojaa. Kalastusoikeudella ymmärretään suojattua valtaa harjoittaa kalastusta määrätyllä vesialueella. Kalastusoikeuteen on katsottu kuuluvan myös oikeuden vesialueen kalakannan taloudelliseen hyväksikäyttöön ja oikeuden järjestää vesialueen käyttö ja hoito.

Kalatalousalue on julkisoikeudellinen yhdistys (osa kalatalouden organisaatiota), jonka jäseniä ovat alueen kalastusoikeuden haltijat sekä valtakunnalliset kalastusalan järjestöt (5 kpl). Yleiskokouksessa käytettävissä olevalla äänimäärällä mitattuna kalatalousalue on vesialueen omistajien edustaja, jonka tulisi ajaa ensisijaisesti vesialueen omistajien etuja, ei joitain muuta etua.

Kalatalousalueen toimielimen (hallitus, toiminnanjohtaja ja yleiskokous) jäsenene ja toimihenkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä silloin, kun he hoitaessaan julkista hallintotehtävää käyttävät julkista valtaa. Käyttö- ja hoitosuunnitelmaehdotuksen laatiminen on kalatalousalueen lakisääteinen julkinen hallintotehtävä. ELY-keskuksen hyväksymisen jälkeen käyttö- ja hoitosuunnitelmasta tulee sitova asiakirja, jota kalastusoikeuden haltijoiden on pakko noudattaa, ja järjestää kalastus käyttö- ja hoitosuunnitelman mukaisesti. ELY-keskus valvoo hyväksytyyn käyttö- ja hoitosuunnitelman toimeenpanoa.

Kalatalousalueen julkisoikeudellinen status ja velvoite noudattaa hallintolakia julkisoikeudellista tehtävää hoitaessaan asettaa kalatalousalueen toimielimille erityisen huolellisuusvelvoitteen. Ottaen huomioon ELY-keskuksen kolmoisroolin kaupallisen kalastuksen harjoittamisen lupaviranomaisena, kalavarojen käyttö- ja hoitosuunnitelman hyväksyvänä viranomaisena sekä kalastuslain mukaisena valvontaviranomaisena, tulee kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmaehdotusten valmistelun olla vastaavasti lainmukaista ja huolellista.

Ylimääräisen yleiskokouksen 14.12.2021 esityslistassa kohdassa 6 todetaan, että *"Lausunnoissa kehoitettiin poistamaan useita kohtia käyttö- ja hoitosuunnitelmasta. Hallitus on todennut, ettei esitykset aiheuttaa muutoksia suunnitelmaan. Kalastuslaki määrää asioita, joita ovat oltava mukana suunnitelmassa. Kalatalousalueen tarkoitus on kehittää alueensa kalataloutta sekä edistää jäsentensä yhteistyötä kalakantojen kestävän käyttö ja hoitosuunnitelman laadinnassa."*

Kalatalousalueen hallitus on siis sitä mieltä, että Kirkkonummi-Siuntionjoen käyttö- ja hoitosuunnitelmaehdotuksen tulee olla Luonnonvarakeskuksen tekemän mallin sekä Kalatalouden Keskusliiton toimihenkilöiden että ELY-keskuksen kalatalousviranomaisten neuvonnan ja ohjeiden mukaisesti laadittu asiakirja. Sen ei siis tule edustaa jäsentensä eli vesialueiden omistajien tahtotilaa.

Käyttö- ja hoitosuunnitelmaehdotus on lakia ja asetusta alemman asteisen säädöksen kaltainen. Jos laadittu käyttö- ja hoitosuunnitelmaehdotus on ristiriidassa lainsäädännön kanssa, tällaista ehdotusta ei tulisi edes laatia, saatikka vahvistaa (kalatalousalue) tai hyväksyä (ELY-keskus). ELY-keskus ei voi vedota siihen, että hyväksyttäväksi lähetetty käyttö- ja hoitosuunnitelmaehdotus olisi vesialueiden omistajien tahdon ilmaus, mitä se ei ole!

Vastustamme käyttö- ja hoitosuunnitelman vahvistamista seuraavista syistä;

Kirkkonummi-Siuntionjoen kalatalousalue käsitteli ylimääräisessä yleiskokouksessaan 14.12.2021 käyttö- ja hoitosuunnitelmaehdotusta. Yleiskokous vahvisti ehdotuksen muutoksitta.

Katsomme, että vahvistettu käyttö- ja hoitosuunnitelmaehdotus on alla olevissa kohdissa 1 - 5 tarkemmin selostetuilta osin puutteellisesti valmisteltu ja sitä ei olisi tullut vahvistaa.

1. Käyttö- ja hoitosuunnitelman voimassaoloaika

Ylimääräisen yleiskokouksen 14.12.2021 esityslistassa kohdassa 6 todetaan, että molemmissa annetuissa lausunnoissa esitettiin, että käyttö- ja hoitosuunnitelman voimassaoloaika olisi 5 vuotta.

Esityslistassa siteerataan käyttö- ja hoitosuunnitelmaehdotuksen tekstiä seuraavasti: *"Toimenpiteiden toteutumista arvioidaan vuosittain vuosikokouksessa ja tarvittaessa tehdään tarkentavia toimenpiteitä" ja "Myös erilaisten seurantojen ja selvitysten myötä voi tulla uutta tietoa, jonka pohjalta käyttö- ja hoitosuunnitelmaa on syytä päivittää suunnittelukauden aikana. Viimeistään viiden vuoden jälkeen käyttö- ja hoitosuunnitelman voimaan astumisesta tehdään suunnitelman välitarkastus" Tällä tarkoitetaan, että suunnitelma muutetaan, mikäli on tarpeellista ennen kuin suunnitelma on ollut voimassa 10 vuotta. Suunnitelmanvahvistaminen ja hyväksyminen on pitkä byrokraattinen prosessi, joka käydään läpi, kun on todellinen syy. Toimenpiteiden aiheuttamat muutokset kalakannoissa ei yleensä tapahdu lyhyellä aikavälillä.*

Kyseinen teksti on harhaanjohtava ja virheellinen. Käyttö- ja hoitosuunnitelman voimassaolosta ja muuttamisesta säädetään kalastuslaissa. Hyväksyttyä ja voimassa olevaa käyttö- ja hoitosuunnitelmaa voidaan muuttaa kesken voimassaoloajan vain silloin, *"Jos kalatalousalueen kalakantojen tila on suunnitelman voimassaoloaikana muuttunut niin oleellisesti, ettei suunnitelman toteuttaminen enää täyttäisi sille asetettuja tavoitteita, on kalatalousalueen ryhdyttävä toimiin suunnitelman muuttamiseksi."* (KaL 38.2 §)

ELY-keskuksen hyväksymä käyttö- ja hoitosuunnitelma on asiakirja, jota ei voida muuttaa, korjata tai päivittää kesken sopimuskauden muusta kuin edellä kerrotusta syystä. Uusimisprosessi on sama kuin tätä käyttö- ja hoitosuunnitelmaehdotusta laadittaessa.

Yleiskokouksen 14.12.2021 vahvistamasta käyttö- ja hoitosuunnitelmasta tulee ELY-keskuksen hyväksymisen jälkeen kalatalousaluetta ja kalastusoikeuden haltijoita sitova

asiakirja (KaL 40.1 §, 41.1,2 §). Koska käyttö- ja hoitosuunnitelma sisältää kalastusoikeuden käyttöä (omistusoikeuden ydintä) koskevia pakkonoudatettavia toimenpiteitä, kyseessä ei ole silloin ajallisesti kertaluonteinen perustuslaillisen omaisuuden suojan loukkaus (PeL 15 §), vaan pitkäkestoinen.

2. 2.2.2 Kaupalliseen kalastukseen hyvin soveltuvat alueet ja niillä käytettävät pyydykset

Kalastuslain yhtenä tavoitteena on ammattikalastajien toimintaedellytysten parantaminen. Tämä käy ilmi hallituksen esityksestä 192/2014 s. 17: ”Tavoitteeseen pyritään muun muassa määrittelemällä kalatalousalueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmissa kaupalliseen kalastukseen hyvin soveltuvat alueet, joita koskevia kalastuslupia ja kalastusoikeuksien vuokrasopimuksia kalavesien omistajat sitoutuisivat tekemään alueen kaupallisten kalastajien kanssa.”

Kalastuslain 36 §:ssä säädetään käyttö- ja hoitosuunnitelman laatimisesta. Käyttö- ja hoitosuunnitelman on sisällettävä 2. momentin 7) kalataloudellisesti merkittävien alueiden sekä kaupalliseen kalastukseen ja kalastusmatkailutarkoitukseen hyvin soveltuvien alueiden määrittäminen. Kalastuslaissa ei ole täsmällisesti ja tarkkarajaisesti määritetty niistä ominaisuuksista, joita edellä mainituilla alueilla tulisi olla.

Käyttö- ja hoitosuunnitelmaan sisällytettävistä seikoista voidaan säätää tarkemmin maaja metsätalousministeriön asetuksella (KaL 36.3 §). Tällaista asetusta ei ole säädetty.

Kalaveden omistaja (osakaskunta) ei sitoudu luovuttamaan omaisuutensa päätösvaltaa kaupallisesta kalastuksesta ELY-keskukselle määrittelemällä kaupallisen kalastukseen hyvin soveltuvat alueet.

Jotta ELY-keskus voi myöntää kaupalliselle kalastajalle alueellisen luvan kaupallisen kalastuksen harjoittamiseen kalastusoikeuden haltijan vesialueella ilman kalastusoikeuden haltijan suostumusta, neljän ehdon tulee toteutua. Näistä ensimmäinen ehto on se, että vesialue on käyttö- ja hoitosuunnitelmassa määritetty kaupalliseen kalastukseen hyvin soveltuvaksi (KaL 13 §).

Perusoikeuksien yleisissä rajoitusedellytyksissä on mainittu perusoikeuksien rajoittamista koskevia vaatimuksia: rajoituksista tulee säätää lailla täsmällisesti ja tarkkarajaisesti ja niiden tulee olla suhteellisia. Rajoitussäätelyn tulee olla paitsi hyväksyttävää, myös painavan yhteiskunnallisen tarpeen vaatimaa. Tässä tapauksessa vesialueen omistajien omistusoikeuden suojaa loukataan suosimalla muita yksityisoikeudellisia tahoja, kuten kaupallisia kalastajia.

Kalastusoikeuden haltijan omaisuuden käyttöä rajoitetaan samalla ja samassa suhteessa kuin oikeutta luvan nojalla myönnetään kaupallisen kalastajan käyttöön. Perusoikeuden rajoitus on yleensä sallittu vain, jos tavoite ei ole saavutettavissa perusoikeuteen vähemmän puuttuvien keinoin. Kun normaalitapauksessa omaisuuden käyttöä rajoitetaan yleisen tarpeen (esim. luonnonsuojelu, tiestöt, sähkölinjat jne.) vuoksi, tässä tapauksessa

mennään pidemmälle ja merkittävä osa oikeudesta siirretään yksityiselle elinkeinonharjoittajalle.

Kysymys on kalastusoikeudesta (= omaisuutta), jota suojaa perustuslain 15 §.

3. 2.2.3. Kalastusmatkailuun hyvin soveltuvat alueet

”Kalastusopastointiaan ja kalastusmatkailuun hyvin soveltuvia alueita ovat käytännössä kaikki alueet, joilla ei ole toiminnassa käytettävien kalastusmuotojen rajoituksia. (khs-ehdotus s. 31)”

Kalastusmatkailutarkoitukseen hyvin soveltuvilla alueilla tarkoitetaan sellaisia alueita, joissa voidaan kehittää sellaisia kalastusmatkailupalveluita, joita ei voida toteuttaa kalastuslain 18 §:n nojalla (HE 192/2014, 36.2 §). Kyseessä on siis kaikki muu kalastusmatkailutoiminta kuin kalastusopas ja kuusi asiakasta veneessä.

Kalastusmatkailutarkoitukseen hyvin soveltuvia alueita (KalL 36.2 § kohta 7) ei tule määritellä käyttö- ja hoitosuunnitelmaehdotuksessa kirjallisesti, karttakuvana tai millään muullakaan tavalla, koska kalastuslaissa ei ole määritetty täsmällisesti ja tarkkarajaisesti niistä ominaisuuksista, joita edellä mainituilla alueilla tulisi olla.

Käyttö- ja hoitosuunnitelmaan sisällytettävistä seikoista voidaan säätää tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella (KalL 36.3 §). Tällaista asetusta ei ole säädetty.

Koska kalastusmatkailutarkoitukseen hyvin soveltuvien alueiden tulevat käyttömuodot ovat täysin hämärän peitossa, toteamme, etteivät omistamamme vesialueet ole kalastusmatkailutarkoitukseen hyvin soveltuvia.

Kyseinen ehdotus loukkaa perustuslaillista omaisuuden suojaa (PeL 15 §).

4. 5.4.1 Kalastuksen kehittäminen merialueella / Harmaahyljevahinkojen vähentäminen / Merimetsovahinkojen vähentäminen

Hyvää tarkoittava kalatalousalue on asettanut itselleen ”mahdottoman” tehtävän pyrkiä vaikuttamaan siihen, että EU muuttaisi kantaansa hyljetuotteiden käytön ja myymisen mahdollistamiseksi. Yhtä ”mahdoton” tavoite on harmaahylkeiden metsästyksen salliminen luonnonsuojelualueilla. Samoin kuin, että rauhoitetun merimetsojen osalta esitetään mahdollisuuksia säädellä merimetsokantojen kokoa.

Jos tarkastellaan kalastuslakiin kirjattuja kalatalousalueiden tehtäviä (24 §), niin puuttuminen maa- ja metsätalousministeriön sekä ympäristöministeriön toimialaan että EU:n luonnonsuojelupolitiikkaan ei ole listalla. Kalatalousalueella ei ole myöskään resursseja tämän tyypiseen toimintaan.

Kyseiset tavoitteet ovat epärealistisia, eivätkä kuulu kalatalousalueen tehtäviin (KalL 24 §).

5. 5.5 Suunnitelma kalastusta ja kalakantojen koskevan seurannan järjestämisestä / Kalakantojen ja kalastuksen seuranta / Merialue

"Kalastusoppaat liikkuvat aktiivisesti merialueella, joten heiltä olisi mahdollista saada arvokasta tietoa kalakantojen kehityksestä, saaliista ja kalastuspaineesta. Tulevalla suunnittelukaudellaan kalatalousalue pyytää kalastusoppailta saalisraportteja."
"Tällaisen järjestelmän kehittäminen vaatisi muutoksia lainsäädäntöön, eikä siten kuulu kalatalousalueen toimivallan piiriin. (ss. 46-47)"

Kuten käyttö- ja hoitosuunnitelmaehdotuksessa todetaankin, tällainen toiminta ei kuulu kalatalousalueen toimivallan piiriin.

Yhteenveto

Käyttö- ja hoitosuunnitelmaehdotuksen ongelmallisina piirre on sen kajoaminen yksityisomaisuuteen.

Lähes kaikkien vesialueiden määrittäminen kaupalliseen kalastukseen hyvin soveltuviksi ilman yhteydenottoja vesialueiden omistajiin ja ilman minkäänlaisia käyttötarkoituksen soveltuvuusarviointoja on sietämätöntä.

Yksinkertaistettuna käyttö- ja hoitosuunnitelmaehdotuksessa eri tarkoituksiin tehdyt aluekartat ja muut määrittelyt siirtävät vesialueiden käyttö- ja hallintaoikeuden vesialueiden omistajilta valtion kalatalousviranomaisille eli ELY-keskuksille.

Käyttö- ja hoitosuunnitelmaehdotus on sinällään niin epämääräinen, ettei sen toteutumista pystytä valvomaan millään mittareilla ja siitä puuttuu kaikki konkretia, mikä tekisi siitä ylipäättään suunnitelman.

Epämääräinen ja tulkinnanvarainen ohjeistus, josta ELY-keskuksen hyväksymisen jälkeen tulee sitovaa, johtaa ainoastaan ristiriitatilanteisiin, joiden ratkominen tulee turhaan kuormittamaan viranomaisia ja oikeusjärjestelmää.

Viitaten edellä kerrottuun, käyttö- ja hoitosuunnitelmaehdotus tulisi palauttaa uudelleen valmisteltavaksi.

Masala, 14.12.2021

Thure Lindeberg		Eget vatten 2.9 Pickala, Pickala by
Thure Lindeberg		Fyllnadit för 257-470-1-114 Petca Holm
Toni Stoschek		EKE-LAKENUS 257-483-2-12
		EKE-UDD 257-429-1-123
		VILLA HUPULUS 257-429-1-172
Björn Ekström		Pickalatjärn RIF 1-234
Rerana Rötty		HAGA II 257-429-1-8
PEKKA RÄTI		KIVIKINNT 755-452-1-246